

Sv. Alfons Maria z Liguori

PŘÍPRAVA NA DOBROU SMRT

Úvahy o věčných pravdách
Jak zbožně žít a blaženě zemřít

Ó, momentum, a Quo Pendet Aeternitas!

Ó, okamžik, na němž závisí věčnost!

*Neposkvrněné a ustavičné Panně Marii,
milostiplné, požehnané mezi všemi dětmi Adamovými,
cti lidského pokolení, rozkoši Nejsvětější Trojice,
domu lásky, vzoru pokory, zrcadlu spravedlnosti,
matce krásného milování, matce svaté naděje, matce milosrdenství,
přímělkyni ubohých, ochránkyni slabých,
světlu slepých a pomocníci nemocných,
kotvě důvěry, útočišti, bráně nebeské,
arše života, duze míru, přístavu spásy,
mořské hvězdě, moři sladkosti,
dárkyni míru hříšníkům, posile umírajících a radosti světa*

*věnuje v pokoře toto dílo jeden z jejích - i když malý a nehodný,
ale přesto jí s láskou oddaný služebník.*

PŘEDMLUVA

*„Krátké, nejisté, ohrožené je naše putování zde na zemi.
Vzhledem k němu je jisté jen jedno, smrt.“ (Stolberg)*

Protože, jak všichni víme, po opuštění těla duše nekončí, ale poté co se oddělí od strnulé skořápky, podle svého určení spěchá na věčnost; proto je nutné, abychom působili k její spásě s bázní a třesením, dokud ještě spočívá v pozemské chýši navštívení.

Abychom se neminuli v našem určení, abychom neminuli svůj vysoký cíl, musíme se chopit všech prostředků, které máme k dispozici, abychom dosáhli tohoto cíle, měli podíl na věčné blaženosti.

„Ještě jsme na světě, ještě jsme na bojišti, ještě denně bojujeme o svůj život.“ „Musíte vynaložit námahu, abyste po tomto začátku pokročili také dá-

le, a uskutečnili to, co jste šťastným začátkem už začali.“ (S. Cypr. Ad Rogat.)

Vy, ctnostní mládenci, vy, bohabojné panny, vy, o svoji spásu dbalí mužové a ženy, kteří jste už vstoupili na sice namáhavou, ale jistou cestu spásy, „snažte se zalíbit jenom tomu, za koho bojujete, od něhož také dostanete odměnu. Žádný z vás nebude považován za odpadlého.

Křest vám bude sloužit jako štít, víra jako přilbice, láska jako kopí, trpělivost jako celá výzbroj. Vaše díla ať jsou klenoty, jimiž dostanete odměnu. Soupeřte spolu ve shovívavosti a mírnosti, stejně jak se také Bůh chová vůči vám.“ (S. Ign. ad Polic) „*Stůjte tedy pevně a jako ochranný pás ať vám slouží život podle pravdy, za krunýř bezúhonnost.*“ (Ef 6,14)

Ano, existuje jenom jeden sladký a spolehlivý klid duše, jenom jedna pevná, neotřesitelná a trvalá jistota, když totiž někdo vytržen z víru znepokojujícího světa, stojící na břehu prospěšného přístavu, pozvedá své oči ze země k nebi, a svému Bohu se může pochlubit, že všechno, co jiní považují za vznešené a velké, spočívá v jeho svědomí. Kdo je povznesen nad svět, nemá si už co přát od světa, nic od něho nepožadovat. Jak trvalá a neotřesitelná ochrana! Jaká je to nepřekonatelná ochrana, být osvobozen od lécek zmateného světa a od pozemského smetí, očištěn ke světlu věčné nesmrtelnosti!

Ty ale, kdo ses už vyznamenal ve službě pod nebeskou vlajkou v duchovním táboře, přidržuj se střízlivého života skrze nábožné ctnosti. Modlit se nebo číst bys měl bez ustání. Hned rozmlouvej s Bohem, hned bude Bůh mluvit s tebou. On tě poučí o svých příkázáních, On tě povede. (S. Cypr. Ad Donat)

Pomíjivý je náš život. Tak jak zmizel život našich druhů, stejně pomine i ten náš, podobný stínu.

Proto chceme, pokud přebýváme v křehkých chatrčích, vystavených proudícím větrům a zuřícím bouřím mořským, pod Boží všemohoucí ochranou a jeho vedením, nezhazovat nikdy zbraně, nikdy neuzavírat mír a naplnění nábožností a Evangelie Ježíše Krista, naplnění odvahou, zanicení udatností, ve jménu Páně vytáhnout do pole proti starému Nepříteli.

Tedy vzhůru! Moji bratři a sestry, bojujte o svoji spásu, buďte udatnými bojovníky Ježíše Krista! Vždyť život lidí je neustálý boj, a každému, kdo tu zvítězí, bude dána skrytá Mana.

Kdo žízí a v tomto prudkém sporu potřebuje občerstvení, ať čerpá z pramene spásy. Kdo touží po posvěcení, kdo se snaží o dokonalost, ať si vezme k ruce tuto knihu. Najde tu posilu a útěchu, množství povzbudivých příkladů. A jestliže tímto způsobem se pozvednou mnozí, jejichž duše touží po potěše, jestli se mnohý pozvedne z bahna hříchů a najde podporu, aby znovu nevykolejil a nespádl zpátky do propasti, jak bohatě bude pak toto dílo Bohem požehnáno! A potom zazní věčná chvála, nekonečný dík tomu, který dává všemu dobrému zdar, Ježíši, naší lásce, Marii, naší naději, a Josefu, našemu přímluvci!

O MODLITBĚ

*„Proste, a bude vám dáno ...
neboť každý, kdo prosí, dostává.“ (Lk 11,9.10)*

I.

Nejenom na tomto, ale také na tisíci jiných míst Starého i Nového zákona slibuje Bůh vyslyšení těm, kdo ho prosí. „Vzývej mě, a odpovím ti.“ (Jer 33,3) Obrát se ke mně a já tě vyslyším. „Volej ke mně ... osvobodím tě.“ (Ž 50,15) Volej ke mně a já tě vysvobodím z nebezpečí. „O co budete prosit mého Otce, to vám v mém jménu dá.“ (Jan 16,23) Všechno, co si ode mne budeš přát skrze moje zásluhy, chci ti dát. „Žádejte, o cokoli chcete, a budete to mít.“ (Jan 15,7) Žádejte, kolik chcete. Proste jen a bude vám to dáno. A mnoho podobných míst. Proto říkal Theodoret, že modlitba je sice jen jedna, ale přesto uskutečňuje všechno: „I když je modlitba jediná věc, je přesto schopna všeho.“ Svatý Bernard říká, ať prosíme, a dostaneme buďto požadovanou milost, nebo nějakou ještě potřebnější věc: „Buďto nám dá, co žádáme, nebo to, co ví, že je pro nás potřebnější.“ K modlitbě nás vyzývá prorok ujištěním,

že Bůh je vůči těm, kteří ho volají o pomoc, plný slitování: Ty, ó Pane, jsi ke všem, kdo tě volají, nejvšš milosrdný. (srov. Ž 85) Ještš více odvahy nám dá vá svatý Jakub, když říká: „Nedostává-li se někomu z vás moudrosti, ať o ni prosí Boha – ten všem dá vá štšdře, bez výčitek.“ (Jak 1,5) Tento apoštola říká, že když budete prosit Pána, rozevře ruce a dá více, než člověk od něho žádá. On dá vá všem štšdře a nic nevytýká, a nevytýká nám nepřijemnosti, které jsme mu způsobili. Když ho o něco prosíte, jako by zapomněl na všechny jemu způsobené urážky.

Svatý Jan Klimak nás ujištšuje, že modlitba jistým způsobem nutí Boha, aby nám půjčil, kolik žádáme: „Modlitba činí Bohu zbožným způsobem násilí.“ Násilí – ale násilí, které je mu milé a které si od nás přeje. „Toto násilí je Bohu příjemné!“ napsal Tertulián. A opravdu, jak svatý Augustin říká, Bůh má většší přání nám dobrodiní prokazovat, než my je přijímat: „On ti chce více dobrých skutků vykonat, než ty žádáš je přijímat.“ A příčina toho je, že Bůh ve své podstatš je nekonečné dobro. „Bůh, jehož přirozeností je dobro!“ píše svatý Lev. A proto má nejvroucnšší přání, abychom se účastnili tohoto dobra. Proto říká svatá Marie Magdaléna de Pazzi, že Bůh té dušš, která ho prosí, je stejné povinován tím, že jí tímto způsobem otevírá cestu její přání splnit a darovat jí svoji milost. A David řekl, že dobrota Pánš v rychlém vyslyšení toho, kdo ho prosí, mu dala poznat, že je jeho opravdovým Bohem: Na co všechno jsem se jednoho dne k Tobš odvolával, tu jsem zakusil, že jsi můj Bůh. (srov. Ž 56,10) Svatý Bernard poznamenává, že někteří si neprávem nařikají, že je Pán opustil. Všim právem si ale stšžuje Pán, že mnozí ho opustili tím, že k němu nepřišli, aby ho poprosili o milost: „Mnozí si stšžují, že jim chybí milost. Avšak daleko spravedlivšji by si mohla stšžovat milost, že mnoha lidem chybí.“

A zdá se, že právě na to si stšžoval Vykupitel u svých učedníkš, když říkal: „Až dosud jste o nic neprosili v mém jménu; prostě, a dostanete, aby vaše radost byla úplná.“ (Jan 16,24)

Chtšlo by se říci, nestšžujte si na mě, když nejste docela štšastní. Stšžujte si daleko více na sebe, že jste nedostali milosti ode mne. Prostě mě proto ode dneška, a budete spokojeni. Tady staří mnichové končili své rozmluvy. Není žádného potřebnějššího cvičení, než stále se modlit a říkat: „Pane, pomoz mi! Dávej pozor na moji pomoc!“ Dšstojný P. Paulus Segneri řekl sám o sobš, že

se ve svých úvahách ze začátku zabýval tím, aby vyvolal dojmy. Když ale potom poznal účinnost prosebné modlitby, přestal se v tom cvičit. Dělejme také totéž. Máme přece Boha, který nás má velice rád a stará se o naši spásu, a proto je vždycky připraven vyslyšet toho, kdo ho prosí. Knížata tohoto světa, říká Chrysostom, poprávají jenom málo sluchu. Bůh ale slyší každého, kdo ho požádá: „Uši knížete jsou málo otevřeny, Boží uši ale všem, kdo jenom chtějí.“

Chvály a prosby

Věčný Otče, vzývám Tě a děkuji Ti za dobré skutky, které jsi mi prokázal. Děkuji Ti, že jsi mě stvořil a skrze Ježíše Krista spasil. Že jsi mě povolal ke křesťanství a že jsi na mě počkal, když jsem byl v hříších. A že jsi mi tak často odpustil. Ach můj Bože, nikdy bych nebyl padl a nikdy bych Tě neurazil, kdybych se v pokušeních stále k Tobě utíkal. Děkuji Ti za světlo, kterým jsi mi dal poznat, že celá moje spása spočívá v tom, abych snažně prosil o milost. Prosím Tě jménem Ježíše Krista o prudkou bolest nad mými hříchy. Prosím Tě o svatou vytrvalost ve Tvé milosti. Prosím Tě o blaženou smrt. Prosím Tě o nebe a především o největší dar - o lásku k Tobě a o dokonalou oddanost v Tvé nejsvětější vůli. Vim dobře, že si tyto milosti nezasloužím. Ty sám jsi slíbil, že je dáš tomu, kdo o ně bude prosit skrze zásluhy Ježíše Krista. Prosím Tě proto skrze zásluhy Ježíše Krista a skrze ně také doufám. - Ó Maria! Tvoje prosby dosáhnou všeho, oč požádáš. Pros za mě!

II.

Uvažujme dále o nutnosti modlitby. Svatý Jan Zlatoušlý říká, že tak jako je tělo bez duše mrtvé, tak je také duše mrtvá bez modlitby. Dále říká, že tak jako je voda potřebná pro rostliny, aby neuschly, tak je potřebná modlitba pro nás, abychom nezahynuli: „Ne méně než stromy vodu my potřebujeme modlitbu.“ Bůh nás chce všechny spasit: „On chce, aby všichni lidé byli spaseni.“ (1 Tim 2,4) „Ale má s vámi trpělivost chtěje, aby nikdo nezahy-

nul, ale aby všichni dospěli k pokání.“ (2 Petr 3,9) On ale chce, abychom si ke své spáse od něho vyžádali potřebné milosti. Protože my se na jedné straně nedržíme Božích přikázání, a bez skutečného přispění Pána se nemůžeme stát blaženými, a na druhé straně, protože on nám za normálního běhu věcí chce dát milosti jenom tehdy, když si o ně poprosíme. Proto říká svatý církevní sbor z Tridentu, že Bůh neukládá nemožná přikázání. Protože budto nám dává nejbližší a skutečnou milost, abychom ji udrželi, nebo nám dává milost, abychom ho o účinnou milost prosili: „Bůh neporoučí nic nemožného, nýbrž svými přikázáními tě napomíná, abys činil to, co můžeš, a žádal o to, co nemůžeš, a pomáhá, abys to mohl.“ (Sess. 6. c. 11)

Zatímco svatý Augustin učí, že Bůh s výjimkou prvních milostí, které jsou povoláním k víře nebo k pokání, všechny ostatní ctnosti a zvláště vytrvalost propůjčí jenom tomu, kdo o ně prosí! „Je jisté, že Bůh dá něco také těm, kteří se nemodlí, jako např. povolání k víře, ostatní ale jenom těm, kdo o to prosí, jsou připraveni, jako například vytrvalost až do konce.“ (*De dono persever.*, cap. 16) Z toho teologové vyvozují se svatým Basilem, svatým Augustinem, svatým Janem Zlatoústým, svatým Klementem z Alexandrie a jinými, že modlitba dospělých je nezbytně nutná, takže je pro každého nemožné bez modlitby se stát blaženým. A toto se musí považovat za pravdu víry, říká vysoce učený Lessius: „Musí se považovat za věc víry, že pro dospělé je modlitba nezbytná k blaženosti, jak vysvítá z Písma.“ (*De Just.*, lib. 2, cap. 37, num. 9)

Velmi jasná jsou v tomto ohledu místa z Písma: Je třeba stále se modlit. (srov. Lk 18,1) „Modlete se, abyste nepřišli do pokušení.“ (Lk 22,40). „Proste a dostanete.“ (Jan 16,24) „Bez ustání se modlete.“ (1 Sol 5,17)

Teď vyjadřují shora uvedené výroky učitelů církve spolu se svatým Tomášem (part. q. 39 a. 3) přikázání, které zavazuje pod těžkým hříchem zvláště ve třech případech:

Zaprvé: Když člověk žije v hříších. Zadruhé: Když je nebezpečí smrti. Zatřetí: Když se nachází ve velkém nebezpečí, že se dopustí hříchu.

Za obvyklé považují svatí učitelé, že kdo se měsíc nebo nanejvýš dva měsíce nic nemodlil, toho není možné považovat za prostého od těžkého hříchu. (Viz Lessius na uvedeném místě.) Příčinou toho je: protože modlitba je prostředkem, bez něhož nemůžeme udržet stav potřebný pro naši blaženost.

Proste, a bude vám dáno. Kdo prosí, ten dostane. Kdo tedy neprosí, říká svatá Terezie, ten nedostane nic.

A ještě před ní řekl svatý Jakub: „Nemáte, protože neprosíte.“ (Jak 4,2) Zvláště je ale modlitba důležitá k dosažení ctnosti zdrženlivosti: „Pochopil jsem, že se moudrosti nedomohu, leda když mi ji dá Bůh, ... a tak jsem se obrátil k Pánu a pomodlil se k němu.“ (Mdr 8,21) Vyvodme z toho tento závěr: Kdo se modlí, bude zajisté blažený. Kdo se nemodlí, bude jistě zavržen. Všichni, kdo se stali blaženými, byli blažení skrze modlitbu. Všichni, kdo byli zavrženi, byli zavrženi proto, že se nemodlili, a to je v pekle nejvíce uvede do zoufalství, že modlitbou se lehce mohli stát blaženými, ale teď už není čas, aby to udělali.

Chvály a prosby

Ach můj Vykupiteli! Jak jsem mohl až dosud žít, aniž bych na Tebe pomyslel? Ty jsi byl připraven propůjčit mi všechny milosti, o které bych Tě poprosil, Ty jsi čekal jenom na moje prosby. Ale já jsem myslel jenom na uspokojení svých smyslů, přičemž mi málo záleželo na tom, že přijdu o Tvoji lásku a milost. Pane, zapomeň na všechnu moji nevděčnost a smiluj se nade mnou! Odpusť mi všechny urážky, které jsem Ti způsobil, a dej mi vytrvalost: Dej mi milost, abych Tě vždycky prosil o pomoc, abych Tě, Bože moji duše, už nikdy neurážel. Dej mi, abych v této věci nebyl tak nedbalý, jako jsem byl dosud. Dej mi světlo a sílu, abych se Ti stále odporoučel zvláště tehdy, když mě nepřátelé pokoušejí, abych Tě znovu urážel. Prokaž mi, můj Bože, tuto milost pro zásluhy Ježíše Krista a pro tu lásku, kterou chováš ke mně. Můj Pane, dost jsem se Tě naurážel! Teď ale Tě chci ve zbytku života milovat. Dej mi svoji svatou lásku. Ta mi bude stále připomínat, abych Tě prosil o pomoc, když budu v nebezpečí, že bych Tě hříchem ztratil. - Maria! Naděje moje, od Tebe očekávám milost, abys mě v mých bojích vždycky odporoučela svému Synu. Vyslyš mě, moje Královno! Pro svoji lásku k Ježíši, vyslyš mě!

III.

Uvažujme nakonec o vlastnostech modlitby. Mnoho lidí se modlí a nedostává nic, protože se nemodlí tak, jak by se modlit měli. „Prosíte, a nedostáváte, protože prosíte špatně.“ (Jak 4,3) Abychom se dobře modlili, je nejprve potřeba pokory. „Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává svou milost.“ (Jak 4,6) Bůh nevyslyší prosby pyšných, nikdy ale neodmítá prosby pokorných, aniž by je vyslyšel. „Modlitba pokorného proniká oblaka, dokud tam nedojde, on se neutěší. Neustává, dokud na něho Nejvyšší neupře oči.“ (Sir 35,17-18) A to se stane, i když jste dosud byli hříšníci: „Zkroušeným, zdrceným srdcem, Bože, nepohrdneš.“ (Ž 50,19) Zadržé je potřebná důvěra. „Kdo tedy byl, když důvěřoval v Pána, zahanben?“ (Sir 2,10) Proto nás učil Ježíš Kristus: Když prosíme Boha o milosti, nemáme ho nazývat jinak, než Otče! „Otče náš!“ Takto máme prosit s takovou důvěrou, s jakou se obrací dítě na svého otce. Kdo se modlí s důvěrou, dostane všechno. „Věřte, že jste už dostali vše, oč v modlitbě žádáte, bude vám to dáno.“ (Mk 11,24) A kdo by se přece bál, říká svatý Augustin, že by se mu nemuselo podařit, co mu slíbila sama Pravda, kterou Bůh je? „Kdo se bojí, že bude zklamán, když Pravda něco slíbí?“ – Bůh není takový jako lidé, říká Písmo, kteří slíbí a pak nedrží slovo, protože buďto lžou, když slibují, nebo potom změni svoji vůli. „Bůh není člověk, aby lhal, není syn Adamův, aby bral nazpět své slovo. Což on říká, a nečiní, mluví, a neplní?“ (Nm 23,19) A svatý Augustin říká: „A proč by nás Pán tak naléhavě vyzýval, abychom se modlili o milosti, kdyby nám je nechtěl dát? Neříkal by nám, abychom prosili, kdyby nám nechtěl dát.“ (*De Verb. Dom.*, Sermon 4) Svým zaslíbením se zavazuje dát nám milosti, o které ho prosíme. „Slibem dělá ze sebe dlužníka.“ (*tamtéž*, Sermon 2)

Ale někdo by řekl: Já jsem hříšník, a proto si nezasloužím, abych byl vyslyšen. Sám svatý Tomáš odpovídá, že k dosažení milostí, o které prosíme, nedochází pro naše zásluhy, nýbrž Božím milosrdenstvím: „Při dosažení milostí se modlitba neopírá o naše zásluhy, nýbrž o Boží milosrdenství.“ (2.2 q. 178. a. 2 ad 1) „Každý, kdo prosí, dostává.“ (Lk 11,10) Autor nedokončeného díla toto vysvětluje tímto způsobem: „Každý, ať je spravedlivý, nebo hříšník.“ (*Hom.* 18) A tím nám náš Spasitel odnímá každé obavy, když říká: „Vpravdě vám říkám, o co budete

prosit mého Otce, to vám v mém jménu dá.“ (Jan 16,23) Jako by chtěl říci: „Hříšníci! Když nemáte žádné zásluhy, já je u svého Otce mám. Proste tedy mým jménem a slibuji vám, že dostanete, o co budete žádat.“ Přitom musíme ale rozumět, že tento slib byl dán nikoliv pro časné milosti, pro zdraví, štěstí a podobné. Vždyť tyto milosti nám Pán častěji odpírá právem, byly by nám jen škodlivé k věčné spáse. Co je nemocnému prospěšné, ví lépe lékař než nemocný. Tak se vyjadřuje sv. Augustin (tom. 3, c. 212) a dodává, že Bůh zamítá člověku z milosrdenství to, co jinému z hněvu přiznává: „Bůh odpírá z milosti to, co z hněvu poskytuje.“ Proto musíme žádat o časné statky jenom podmíněně, totiž pod podmínkou, jestli poslouží spáse naší duše. Naproti tomu duchovní milosti, například odpuštění hříchů, vytrvalost Boží lásky a podobné, musíme požadovat s pevnou důvěrou v poskytnutí. „Když tedy vy, kteří jste zlí, umíte dávat svým dětem dobré věci, oč spíš dá Otec z nebe Ducha Svatého těm, kdo ho prosí.“ (Lk 11,13)

Především ale je potřebná vytrvalost v modlitbě. Cornelius a Lapide říká o Lukášovi: „Pán chce, abychom v modlitbě vytrvali až do konce.“ A dokazuje to: „Je třeba bez ustání se modlit.“ (Lk 18,1) „Bděte tedy a v každé době se modlete.“ (Lk 21,36) „Bez ustání se modlete.“ (1 Sol 5,17) Toto znamenají také ta opakovaná slova: „Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno.“ (Lk 11,9) O modlitbě se toho řeklo hodně: Proste! Pán nám chtěl dát na srozuměnou, že to máme dělat jako chudí lidé, kteří tak dlouho nepřestávají prosit, stát přede dveřmi a klepat, dokud nedostanou almužnu. K tomu je třeba poznamenat, že milost vytrvalosti až do konce je zvláštní milost, která se dostává jenom neustálou modlitbou. Tuto vytrvalost si nemůžeme žádným způsobem zasloužit, jenom částečně modlitbou: „Tento dar Boží můžeme dosáhnout jenom prosebně, to znamená pokornými prosbami.“ (*De dono persev.*, cap. 6) Stále tedy prosme a nepřestávejme prosit, chceme-li se stát blaženými. A vy, zpovědníci a kazatelé, nepřestávejte vyzývat k modlitbě, protože On chce, aby duše dosáhly blaženosti. A jak vyzývá sv. Bernard, máme také stále prosit Marii o pomoc: „Žádáme si milost a žádáme ji skrze Marii. Protože kdo ji hledá, nalezne ji a nemůže být zklamán.“ (*Serm. de Aquaeduct.*)

Chvály a prosby

Můj Bože, doufám, že jsi mi už odpustil. Ale moji nepřátelé neustávají až do smrti proti mně bojovat. Když mi nepomůžeš, zase se zřítím do zkázy. Prosím Tě pro zásluhu Ježíše Krista o svatou vytrvalost. Nedej, abych se od Tebe odloučil. A o stejnou milost prosím pro všechny ty, kdo jsou teď ve Tvé milosti. Jsem naplněn důvěrou ve Tvůj příslib, že mi dáš vytrvalost, když budu stále prosit o totéž. Ale mám strach z jednoho, totiž že přestanu utíkat se ve svých pokušeních k Tobě, a tak budu znovu padat zpátky. Proto Tě prosím o milost, abych o to nikdy prosit nepřestal. Učiň, abych se Ti v případě pádu vždycky odporoučel a vždy volal na pomoc nejsvětější jména Ježíše a Marie. Můj Bože! Toto si umiňuji a toto chci činit s Tvoji milostí. Vyslyš mě přece v lásce, Ježíši Kriste! - Maria, moje Matko! Vypros mi, abych v nebezpečí, že ztratím Boha, našel vždy útočiště u Tebe a Tvého Syna.

O VYTRVALOSTI

„Kdo vytrvá až do konce, bude spasen.“ (Mt 24,13)

I.

Svatý Jeroným říká, že mnozí začínají dobře, ale málokterí vytrvají: „Začátek je věcí mnohých, vytrvalost ale věcí málokterých!“ (*Lib. 1. contra Jovin*) Dobře začal Saul, Jidáš, Tertulián. Skončili ale zle, protože v dobrém nebyli vytrvalí. „U křesťanů se nedíváme na začátek, ale na konec!“ (*S. Hieron. Ep. ad Fur*) Pán, mluví světec dále, nežádá jenom začátek dobrého života, nýbrž také konec. „Je to konec, který dostane korunu.“ Svátý Bonaventura říká: „Jenom vytrvalost bude korunována.“ Proto nazývá Laurentius Justinianus vytrvalost branou k nebi. Proto nemůže nikdo vejít do nebe, pokud ne-

najde bránu, která do nebe vede. Můj bratře, ty jsi teď opustil hřích a doufáš právem v odpuštění. Jsi tedy přítelem Božím. Ale věz, že nejsi ještě stále jistý. A kdy tedy budeš jistý? Když vytrváš až do konce. „Kdo vytrvá až do konce, bude spasen.“ Už jsi začal zbožný život? Tedy poděkuj Pánu. Sám svatý Bernard tě upozorňuje předem, že tomu, kdo začne, je odměna jenom slíbena, ale udělena bude jenom tomu, kdo vytrvá: „Začátečníkům bude odměna slíbena, vytrvalcům ale bude dána.“ (*Serm. 6. de modo bene viv*) Běh o cenu je dobrý, ale ještě nestačí. Musí se běžet tak dlouho, dokud ji běžec nedostane. „Běžte tak, abyste ji získali,“ říká apoštol. (1 Kor 9,24)

Už jsi položil ruku na pluh, začals dobře žít. Teď se ale boj a třes více než kdy jindy: „Pracujte s bázní a chvěním na uskutečnění své spásy.“ (Flp 2,12) Proč? Protože když se obrátíš - od toho ať tě Bůh chrání - a ohlédneš se nazpět a začneš znova špatný život, pak tě Bůh prohlásí za vyloučeného pro nebe: „Kdokoli položil ruku na pluh a dívá se zpět, není způsobilý pro Boží království.“ (Lk 9,62) Teď se vyhýbáš milostí Pána zlým příležitostí, přijímáš často svátosti, konáš denně zbožné rozjímání. Sláva tobě! Když budeš takto pokračovat a když tě takto jednajícího Pán zastihne, až tě přijde soudit, řekne: „Synu můj, hodláš-li sloužit Pánu, připrav se na zkoušky.“ (Sir 2,1) Věz, že se teď musíš ještě více připravit k boji. Protože tvoji nepřátelé, svět, tělo a ďábel, se vyzbrojí ještě více než jindy, aby nad tebou zvítězili, aby tě obrali o všechno, čeho jsi dosud dosáhl. Dionýsius Kartáginec říká, že o co více se někdo oddává Bohu, o to více se peklo snaží nad ním zvítězit: „Oč více si někdo činí násilí, aby sloužil Bohu, o to silněji proti němu zuří Odpůrce.“ To je dostatečně vyjádřené v evangeliu svatého Lukáše, kde se říká: „Když nečistý duch vyjde z člověka, bloudí po vyprahlých místech, hledaje odpočinek. Když jej nenalézá, říká: »Vrátím se do svého příbytku, odkud jsem vyšel.« A když přijde, nalezne jej vymetený, pěkně uklizený. Tehdy odejde a vezme sedm dalších duchů, horších než je on; vrátí se a přebývají tam. A konce toho člověka jsou horší než počátky.“ (Lk 11,24-26) Když je zlý duch z nějaké duše vyhnán, nenachází klid a obrací všechnu pili na to, aby se znovu vrátil. Povolá si na pomoc také své druhy, a když se mu podaří vrátit se zpět, bude pro tuto duši druhé neštěstí větší než to první.

Uvažujme tedy, jakých zbraní musíte použít, abyste se před těmito nepřáteli bránili a sebe uchovali v milosti Boží. Abychom nebyli přemoženi zlým

duchem, k tomu není žádný jiný prostředek obrany než modlitba. Svátý Pavel říká, že bojujeme nikoli jen proti lidem, kteří jsou jako my z masa a krve, nýbrž také proti knížatům pekla. „Zápasit totiž musíme nikoli s protivníky z krve a masa, ale s Knížectvími, s Mocnostmi, s těmi, kdo ovládají svět tmy.“ (Ef 6,12) Chci upozornit na to, že naše síly nestačí k tomu, abychom odolali takovým mocnostem, nýbrž že potřebujeme pomoc Boží. S pomocí Boží všechno zvládneme. „Mohu vše v Tom, jenž mě posiluje.“ (Flp 4,13) Tak mluvil a tak by měl mluvit každý z nás. Ale tato pomoc bude udělena jenom tomu, kdo ho o to modlitbou požádá: „Proste a dostanete!“ Nevěřme svým předsevzetím; nespolehejme na sebe sama, na své úmysly, jinak se stane, že nezvítězíme. Svoji celou nadějí chceme vložit do pomoci Boží, jsme-li napadeni ďáblem, tím, že se odporučíme Ježíši Kristu a Nejsvětější Panně Marii. A to musíme činit především, když jsme pokoušeni proti cudnosti. Protože toto pokušení je mezi všemi to nejstrašnější a ono je to, čím nepřítel nad námi nejvíce vítězí. Nemáme sílu k tomu, abychom zachovali cudnost. Musí nám ji dát Bůh, jako vše ostatní. Šalomoun říkal: „Ale pochopil jsem, že se moudrosti nedomohu, leda když mi ji dá Bůh... a tak jsem se obrátil k Pánu a pomodlil jsem se k němu.“ (Mdr 8,21) V tomto pokušení se musí bez váhání najít útočiště u Ježíše a jeho přesvaté Matky, a to častým voláním jejich svatých jmen. Kdo to tedy dělá, zvítězí, kdo to nedělá, podlehne.

Chvály a prosby

Neodmítej mě od své tváře! Můj Bože, nezapuzuj mě od své tváře! Já vím, že mě neopustíš, kdyby tomu tak mělo být, opustím Tě jako první. Před tím se třesu zvláště, protože jsem zakusil své slabosti. Pane! Jenom Ty mi musíš dodat síly, která je mi potřebná proti peklu, které dychtí po tom, získat mě znovu do svého zajetí. Prosím Tě o to pro Ježíše Krista. Uzavři, můj Spasiteli, mezi mnou a sebou trvalý mír, který už nebude zrušen navěky. A proto mi dej svoji svatou lásku. Kdo Tě nemiluje, zůstává ve smrti. Kdo nemiluje, je mrtvý. Před touto nešťastnou smrtí mě ochraňuj, Bože mé duše! Už jsem byl skoro ztracen. Ty to dobře víš. Děkuji naprosto Tvoji dob-

rotě, že jsem se dostal do tohoto stavu, ve kterém teď jsem, a doufám, že zůstanu ve Tvé milosti. Ó můj Ježíši! Pro Tvoji hořkou smrt nedopusť, abych ještě někdy směřoval do záhuby! Miluji Tě nade všecko! Doufám, že budu vždycky spojen s Tvoji svatou láskou, že v těchto poutech zemřu a budu žít navěky! - Ó Maria! Ty se nazýváš Matkou vytrvalosti - rozděluješ tento velký dar. Od Tebe ho žádám a doufám, že jej od Tebe dostanu.

II.

Teď si chceme povědět, jak se musí vítězit nad světem. Ďábel je velký nepřítel, ale svět je ještě horší. Pod slovem svět se rozumí zlí lidé. Kdyby ďábel nepoužíval svět, nebyl by nikdy dosáhl takových vítězství, jimž se v současnosti těší. Vykupitel nás varuje, abychom se neměli ani tolik na pozoru před ďábly, jako před lidmi: „Mějte se na pozoru před lidmi.“ (Mt 10,17) Lidé jsou často horší než ďábel, protože ďáblové prchají při modlitbě a při zvolání nejsvětějších jmen Ježíše a Marie. Když ale špatní kamarádi dráždí k nějakému hříchu, tak neutíkají, ale pokoušejí a posmívají se o to více tím, že člověku nadávají do sprostého a nevzdělaného, který se nehodí k ničemu, a když proti němu nemohou nic namítat, nazývají ho alespoň pokrytcem, který si hraje na svatého. A slabé duše, aby ušly výtkám těchto posměvačů, jsou potom dosti nešťastné, aby se k těmto služebníkům Lucifera přidružily, a k posměváčkům se vrátily. - Můj bratře! Buď si jistý, že když budeš chtít vést ctnostný život, budeš od špatně smýšlejících dále posmíván a pohrdán. „Zlovolníkovi se hnusí, kdo je na přímé cestě.“ (Př 29,27) Kdo vede špatný život, nemůže snést pohled zbožného. A proč? Protože jemu je obrácení neustálou výčitkou, a proto by byl rád, aby to dělali všichni jako on, aby neměl trapnou výčitku, kterou vyvolává v něm obrácení jiných k dobrému.

Není žádného východiska, říká apoštol. Kdo slouží Bohu, musí být sám pronásledován světem. „Všichni, kdo chtějí v Kristu zbožně žít, budou pronásledováni.“ (2 Tim 3,12) Všichni svatí byli pronásledováni. Kdo je světlejší než Ježíš Kristus? A přece ho svět tak moc pronásledoval, že zemřel prohodnut na kříži.

Proti tomu neexistuje žádný prostředek. Protože zákony světa jsou právě protichůdné zákonům Ježíše Krista. To, čeho si svět považuje, je v očích Kristových bláznovství: „Vždyt moudrost tohoto světa je u Boha bláznovství.“ (1 Kor 3,19) Naproti tomu nazývá svět hloupostí to, čeho si Ježíš Kristus váží, jako jsou kříže, bolesti, pohrdání: Slovo o kříži je pro ty, kteří jdou do záhuby, pošetilostí. Radujme se ale, když nám zlí nadávají a tupí nás, s pomyšlením, že Bůh nás žehná a chválí. „Oni proklínají, a ty budeš žehnat.“ (Ž 109,28)

Nestačí, když nás chválí Bůh, Maria, všichni andělé, svatí a všichni spravedliví lidé? Nechejme tedy hříšníky mluvit, co chtějí, a jděme dále dělat radost Bohu, který je velmi vděčný a věrný tomu, kdo mu slouží. O co více nás stojí odpor a cvičení v dobrém, o to větší bude Boží zalíbení a naše zásluha. Představme si, že by na světě nebyl nikdo kromě Boha a nás. Když se nám zlí vysmívají, máme je odporoučet Pánu a Bohu děkovat za osvícení, které nám dává. Těm ubožákům se ale vyhýbejme a chťejme pokračovat po své cestě. Nestydme se ukazovat se jako křesťané. Protože kdybychom se za Ježíše Krista styděli, pak by se také On, podle svého ujištění, styděl za nás v den svého soudu: „Kdo se bude stydět za mne a za má slova, za toho se bude stydět Syn člověka, až přijde ve své slávě.“ (Lk 9,26)

Chceme-li se stát blaženými, musíme se jednou provždy rozhodnout pro utrpení, musíme se rozhodnout snášet násilí a vážně se sebou nakládat, když nám ubližují: „Úzká je cesta, jež vede k životu.“ (Mt 7,14) „Nebeské království trpí násilí a násilníci se ho zmocňují.“ (Mt 11,12) Kdo si nečiní žádné násilí, ten se nestane blaženým. Není žádné východisko, proto musíme vystoupit proti naší vzpírající se přirozenosti, když se jinak chceme vycvičit v dobrém. Zvláště na začátku si musíme činit násilí, abychom vymýtili zlé návyky a dobré si všúplili. Když se pak to dobré stane zvykem, bude pozorování Božího zákona lehké, ba dokonce sladké. Pán sdělil svaté Brigitě, že tomu, kdo ve cvičení ctnosti vytrpí první píchání trnů s odvahou a trpělivostí, se samy trny promění v růže. Buď tedy bdělý, můj křesťane: Ježíš Kristus teď mluví k tobě to, co říkal onomu postiženému dnou: „Teď jsi zdrav; už nehřeš, aby se ti nestalo něco ještě horšího.“ (Jan 5,14) Svatý Bernard učí: Povšimni si, že když nešťastně padneš podruhé, pak věz, že tvoje neštěstí bude větší než všechny tvoje dřívější pády: „Slyš! Jeden pád není tak zlý jako opakovaný pád.“ Strážte se těch,

říká Pán, kteří se vydali na cestu Boží a potom z ní sešli. „Běda synům buřičům!“ (Iz 30,1) Tito budou potrestáni jako takoví, kteří odporovali světlu. „Jiní patří k těm, kdo odmítají světlo.“ (Job 24,13) A trest těchto vzbouřenců, kteří byli nadáni velkými znalostmi o Bohu a potom se mu stali nevěrnými, spočívá v tom, že zůstanou slepí a skončí svůj život v hříších. „Odřekne-li se však spravedlivý své spravedlnosti a bude se dopouštět zlého tím, že napodobí všechny ohavnosti, jichž se dopouští zlovolník, bude žít? Už se nebude vzpomínat na veškerou spravedlnost, podle které žil, ale za nevěru, jíž se provinil, a za hřích, jehož se dopustil, zemře.“ (Ez 18,24)

Chvály a prosby

Ó můj Bože! Zasloužil bych už častější trest, protože potom, co jsem prostřednictvím Tvého osvětlení hříchy sice opustil, pak jsem se ale zase ke stejnému vrátil. Vyslovuji Tvému milosrdenství nekonečný dík, že jsi mě neponechal v mé slepotě odnětím světla, jak bych si byl zasloužil. Jsem Ti proto, můj Ježíši, velice zavázán a byl bych velmi nevděčný, kdybych se k Tobě zase otočil zády. Ne, můj Vykupiteli! Chci Tvému milosrdenství zpívat chválu navěky. Doufám, že po celý zbytek života a přes celou věčnost budu zpívat chválu Tvému milosrdenství, budu Tě stále milovat a nebudu nikdy oloupen o Tvoji milost. Moje dosavadní velká nevděčnost vůči Tobě, které se teď děším a nade všechno zlo zamítám, mi má posloužit k tomu, abych stále hořce oplakával na Tobě spáchané bezpráví a abych v sobě o to více nechal rozhořet lásku k Tobě, přičemž si připomenu ty velké milosti, které jsi mi prokázal po tolika mých urážkách. Ano, miluji Tě, nekonečně lásky hodný Bože! Ode dneška budeš jedinou mojí Láskou, mým jediným Dobrem. Ó věčný Otče! Pro zásluhy Ježíše Krista prosím Tě o konečnou vytrvalost ve Tvé milosti a ve Tvé lásce. Vím sice, že mi ji vždycky dáváš, když Tě o ni prosím. Ale přesto Tě snažně prosím, můj Bůže, abych vždycky žádal o vytrvalost a o milost. - Ó Maria, moje Přímiluvkyně, moje útočiště a naděje! Vypros mi svoji přímiluvou stálost, abych Boha stále prosil o vytrvalost až do konce. Prosím Tě, vypros ji pro mě, pro lásku Ježíše Krista.

III.

Nyní přicházíme ke třetímu nepříteli, který je nejhorší ze všech, totiž k tělu: a chceme se dovědět, jak se proti němu musíme bránit. Zaprvé modlitbou, jak jsme už o tom uvažovali dříve. Zadruhé bráněním se příležitosti, a o tom teď chceme uvažovat.

Svatý Bernard Sienský říká, že nejdůležitější rada, ba dokonce opora náboženství je utíkat od hříšných příležitostí: „Mezi radami Kristovými je jednou z nejvýznamnějších a je současně základem náboženství: utíkej před příležitostmi ke hříchu.“ (1 Toma Serm. 21 art. 3. cap. 3) Jednou vyznal ďábel, donucen přísahou, že nejprotivnějším kázáním je pro něho kázání o útěku před příležitostmi. Protože ďábel si dělá legraci ze všech předsevzetí a slibů, které kající dělá, dokud je neporuší příležitost ke hříchu. Příležitost je tím hlavním, co se týká smyslných rozkoší a pásky před očima, a brání člověku, aby už nedbal ani svých předsevzetí, ani vysvětlení, která dostal, ani věčných pravd: zkrátka působí, jako by člověk na všechno zapomněl a současně je slepý.

První příčinou pádu našich prvních rodičů bylo, že neutekli před příležitostmi. Bůh jim kromě jiného dokonce přikázal, aby se nedotýkali zakázaného ovoce: „Nebudete z něho jíst, nedotknete se ho pod trestem smrti.“ (Gn 3,3) Jenom neopatrná Eva viděla, vzala a jedla. Nejprve si začala plod zblízka prohlížet, potom jej vzala do ruky – a jedla z něho. Kdo se vydává dobrovolně do nebezpečí, zahyne z něho: „Kdo miluje nebezpečí, upadne do něho.“ (Sir 3,26) Svátý Petr říká: „Ďábel obchází a hledá, koho by pohltil.“ Co tedy udělá, aby se znovu vrátil do duše, ze které už byl vyhnán? – ptá se svatý Cyprián. Jde a zkouší, jak by našel nějakou příležitost: „Zkouší, jestli není něco, čím by mohl vniknout.“ Když se dá duše svést ke hříšné příležitosti, pak se nepřítel bezpochyby do ní navrátí a omotá si ji. Dále poznamenává opat Guericus: Lazar vstal, i když byl obvázan. „Vyšel, i když byl svázan na rukou a na nohou,“ ale když povstal, zase umřel. Tento spisovatel chce říci: Běda tomu, kdo sice povstal ze hříchu, pouze vázán příležitostmi. Tento, i když vstal, zase zemře. Kdo tedy chce být blažený, musí se vyhýbat nejenom hříchu, ale také příležitostem ke hřešení. Musí se vyhýbat např. tomu příteli, tomu domu, onomu dopisování.

Můžeš přece říci: Teď jsem už změnil život a nemám v úmyslu s touto osobou konat nic zlého, ba necítím už ani pokušení. Odpovídám: V Mauritanii existují, jak se vypráví, jisté medvědice, které se vydávají na lov opic. Když opice medvědici jenom spatří, utečou na stromy. Co ale udělá medvědice? Natáhne se pod stromem a dělá se mrtvou. Když pak uvidí, že opice sestoupily, vyskočí, uchvátí je a sežere je. Právě tak si počíná zlý nepřítel. Zalepí nás, abychom si mysleli, že nebezpečí pominulo, vystaví ale onu osobu do příležitosti, pak nechá vzniknout pokušení a to ho zaplete.

Ó jak mnoho nešťastných duší je, které se často modlí, přijímají, a které bychom mohli nazvat svatými. Stanou se ale kořistí pekla, protože propadly příležitosti! V církevních dějinách se píše toto: Jistá svatá žena, která byla tak milosrdná, že pochovávala mučedníky, našla jednoho, který ještě nebyl mrtvý. Donesla ho do svého domu a on se zotavil. Co se stalo? Blízkou příležitostí ztratili tito dva svatí, jak bychom je mohli nazývat, nejprve milost Boží a potom také víru.

Pán poručil Izaiášovi, aby kázal, že každý člověk je jako sen: „A já říkám: »Co mám volat?« - »Všechno tvorstvo je tráva.«“ (Iz 40,6) Tady dělá svatý Jan Zlatoústý poznámku a říká: Je možné, aby seno nehořelo, když se k němu přiloží oheň? „Polož ohnivé jiskry na seno a pak se opovaž tvrdit, že se seno nevznítí.“ A stejně je nemožné, říká Cyprián, být v ohni a od plamenů se nevznítit. Je nemožné být obklopen plameny, a nevznítit se. (De sing. Cler.) Naše síla, varuje prorok, je jako do ohně vhozené stéblo slámy: „Velikán se promění v koudel a z jeho díla bude jiskra: oba budou plát zároveň a nebude nikdo, kdo by hasil.“ (Iz 1,31)

Právě tak, říká Šalomoun, by byl pošetilý ten, kdo by chtěl tvrdit, že může vstoupit do žáru, aniž by se popálil. „Může člověk chodit po žhavých uhlících, aniž si popálí nohy?“ (Př 6,28) Stejně pošetilý by byl ten, kdo by se vydal příležitosti a myslel si, že nepadne. Před hříchem se musí utíkat jako před hadem: „Jako bys utíkal před hadem, utíkej před hříchem.“ (Sir 21,2) Nemusíme se bát jenom kousnutí hada, říká Gualfridus, musíme se bát nejenom se ho dotknout, ale i přijít do jeho blízkosti: „Utíkej jak před dotykem, tak také před přiblížením.“ Kdežto ty odpovídáš: Ten dům, toto přátelství je potřebné pro můj úspěch. Ale dobře víš, že ten dům je pro tebe cestou do pekla: „Její obydlí je ces-

ta do šeuolu, svah k nádvoří mrtvých.“ (Př 7,27) Takže není žádné východisko, musíš ho úplně opustit, když chceš být blažený. Kdyby to bylo tvoje pravé oko, říká Pán, musíš je vyloupnout a odhodit daleko od sebe. „Svádí-li tě tvé pravé oko ke hříchu, vyrví je a odhodí od sebe.“ (Mt 5,29) Všimněte si slova „od sebe“. Musíš je zahodit nikoliv blízko, nýbrž daleko od sebe, to znamená, musíš se vyvarovat každé příležitosti. Svatý František z Assisi řekl, že nepřítel pokouší duchovní osoby, které se věnují Bohu, jinak, než pokouší ty, kteří vedou špatný život. Na začátku se nepokouší hned je svázat provazem, svazuje jenom vlasem. Potom je váže nití, pak šňůrou, nato provazem a tak je uchvátí konečně s sebou do hříchu. Kdo chceš být svobodný od tohoto nebezpečí, odstřižni hned na začátku ten vlas, zamez jakoukoliv příležitost, ty pozdravy, ty hrátky, ty dopisy a podobně. A co se týká zvláště neřesti necudnosti, pak bude pro toho, kdo si na to zvykl, ne dosti vyhnout se příští příležitosti. Musí se vyhýbat i té nejvzdálenější. Když se nevyhne ani té, zase padne.

Kdo chce být opravdu blažený, musí učinit pevné rozhodnutí a stále je obnovovat, že se nechce nikdy oddělit od Boha, a ať proto opakuje opravdu často výrok svatých: „Ať ztratím všechno, jenom ne Boha.“ Nestačí jenom pouhé předsevzetí, že Ho nechceš nikdy ztratit, musíš také používat prostředky, aby ses této ztrátě jistě vyhnul. Prvním prostředkem je útěk před příležitostmi. O tom už byla řeč. Druhým je časté přijímání svatých svátostí, zpovědi a svatého přijímání. V domě, kde se často zametá, nevládne nečistota. Zpovědi se duše očistí a dostane se jí nejenom odpuštění hříchů, ale také pomoc k odporu proti pokušením. Přijímání ale je doopravdy nebeský chléb. A stejně jako tělo nemůže žít bez pozemského pokrmu, právě tak nemůže žít duše bez této nebeské stravy. „Nebudete-li jíst tělo Syna člověka a nebudete-li pít jeho krev, nebudete mít v sobě život.“ (Jan 6,53) Kdo naproti tomu tento chléb často požívá, ten se pojišťuje, aby žil navěky! „Kdo bude jíst tento chléb, bude živ navěky.“ (Jan 6,51) Proto nazývá církevní sbor z Tridentu svaté přijímání lékem, který zbavuje všedních hříchů a pojišťuje proti smrtelným: „Je to prostředek, kterým se zbavujeme všedních hříchů a bráníme se hříchům smrtelným.“ (Trid. Sess. 13, cap. 2) Třetím prostředkem je rozjímání nebo vnitřní modlitba. „Ve všem, co konáš, pomýšlej na svůj konec, a nikdy nebudeš hřešit.“ (Sir 7,40) Kdo má před očima věčné pravdy,

smrt, soud, neupadne do hříchu. Bůh vás osvítí v rozjímání: „Kdo k němu hledí, rozzáří se a na jeho tváři nebude hanba.“ (Ž 34,6)

Tak Bůh mluví k nám a dává nám na vědomí, čemu se máme vyhýbat a co máme dělat: „Zavedu ji na poušť a budu promlouvat k jejímu srdci.“ (Oz 2,16) Rozjímání je dále vždy krásnými kamny, v nichž se rozžihá božská láska. „Jak jsem na to stále myslel, oheň vzplanul.“ (Ž 39,4) Abych se konečně udržoval v milosti Boží, je nezbytně nutné, jak jsme už vícekrát připomínali, stále úpěnlivě prosit o milosti k tomu potřebné. Kdo se ale vnitřní modlitbou nezabývá, bude těžko prosit, naléhavě prosit, a když se člověk nemodlí, zahyne.

Musíme proto bez ustání používat prostředky k dosažení blaženosti a vést uspořádaný způsob života. Ráno při vstávání si cvič křesťanské ctnosti díkyvzdání, lásky, obětavosti a předsevzetí, kromě proseb k Ježíši a Marii, aby tě v tento den ochránili od hříchů. Nato rozjímej a zúčastni se mše svaté. Během dne nezapomeň na duchovní četbu a návštěvu Nejsvětější svátosti a Matky Boží. Večer růženec a zpytování svědomí. Během týdne častější svaté přijímání podle rady zpovědníka, který má k tomu stále pomáhat. Velmi užitečné by bylo také jednou za rok prodělat v některém klášteře duchovní cvičení. Člověk musí rovněž uctívat nejsvětější Pannu Marii zvláštní pobožností, postem v každou sobotu. Ona se nazývá Matkou vytrvalosti a slibuje ji těm, kdo jí slouží. „Kdo konají mé skutky, nezhřeší.“ (Sir 24,22) Především musíme Boha stále prosit o vytrvalost, zvláště v čase pokušení, protože tenkrát máme neustále vzývat svatá jména Ježíše a Marie, pokud pokušení trvá. Pokud to tak děláš, budeš jistě blažený, a když to neděláš, budeš jistě zavržen.

Chvály a prosby

Můj milý Vykupiteli! Děkuji Ti za osvětlení, která mi dáváš, a za prostředky, které mi ukazuješ, abych se posvětil. Slibuji Ti, že je vytrvale budu používat. Pomoz mi, abych Ti zůstal věrný. Vidím, že mě chceš učinit blaženým, a já chci být blažený, zejména abych vyhověl přání Tvého srdce, které si moji spásu tak toužebně přeje. Můj Bože, nechci Tvoji lásce, kterou ke mně chováš, už odpovíkat. Byla to tato láska, která mě snášela

s tak velkou trpělivostí, zatímco já jsem Tě urážel. Ty mě vyzýváš k opě-
tované lásce. A já si také nepřeji nic jiného, než abych Tě měl rád. Miluji
Tě, nekonečná Dobroto, miluji Tě, nekonečný Bože! Jak vroucně jsem Tě
miloval! Pro zásluhy Ježíše Krista nedopust', abych byl vůči Tobě nevděč-
ný! Učiň, abych buďto přestal být k Tobě nevděčný, nebo ukonči můj ži-
vot. Pane! Ty jsi začal dobré dílo, také je dokonči. Potvrď, Bože, co jsi ve
mně způsobil. Dej mi světlo, dej mi sílu, dej mi lásku. - Ó Maria! Ty, kte-
rá jsi ochránkyní pokladu milosti, přijď mi na pomoc, přijmi mě za svého
sluhu, kterým chci být, a pros Ježíše za mě. Moje blaženost závisí nejprve
na zásluhách Ježíše Krista, ale také na Tvoji štědré přimluvě.

O ZTOTOŽNĚNÍ SE S VŮLÍ BOŽÍ

„Život přichází z Boží vůle.“ (srov. Ž 119,156)

I.

Naše celá spása a celá dokonalost spočívá v lásce Boží. „Kdo Boha nemi-
luje, zůstává ve smrti.“ (1 Jan 3,14) „Láska je svorník dokonalosti.“ (Kol 3,14)
Dokonalost lásky ale spočívá v tom, že svoji vůli ztotožníme s vůlí Boží: Ne-
bot toto je znamenité působení lásky, jak říká Areopagita, že sjednocuje vů-
li milujících, že tedy mají jenom „jedno srdce a jednu vůli“. Do té míry se
tedy Bohu líbí naše díla, naše cvičení v pokání, přijímání, almužny, pokud
jsou podle vůle Boží. Protože jinak nejsou ctnostné, ale trestuhodné. Aby
nám ukázal toto učení na příkladu, to bylo hlavním účelem, proč náš Spasi-
tel přišel na svět. Podívej se, co řekl o svém příchodu na svět, jak píše apoš-
tol: „Oběti krvavé ani nekrvavé jsi nechtěl, ale dal jsi mi tělo. Proto jsem řekl:
Tady jsem, abych plnil, Bože, tvou vůli.“ (Žid 10,5.7) Ty, můj Otče, zavrhuješ

jateční oběti lidí, Ty chceš, abych svou smrtí obětoval to tělo, které jsi mi dal. Pohled, jsem připraven, abych konal Tvoji vůli. A toto dosvědčoval častokrát, když říkal, že přišel na svět proto, aby splnil vůli svého Otce: „Sestoupil jsem z nebe, abych konal nikoli svou vůli, nýbrž vůli toho, jenž mě poslal.“ (Jan 6,38) A toto nám také chtěl ukázat jako znamení své velké lásky k Otci, znamení, v němž vidíme, že jde na smrt, aby byl poslušný Otcově vůli. „Je třeba, aby svět poznal, že miluji Otce a že činím, jak mi Otec přikázal.“ (Jan 14,31)

A proto chtěl uznat za své jenom ty, kteří plnili vůli Boží: „Neboť kdokoli koná vůli mého Otce, který je v nebesích, je můj bratr, sestra i matka.“ (Mt 12,50) A toto byl proto také jediný cíl a vůdčí linie všech svatých u všech jejich děl, totiž plnění Boží vůle. Blahoslavený Suso řekl: „Raději chci být s Boží vůlí ubohým zemským červem než podle své vůle serafínem.“ A Svatá Terezie: „Kdo se cvičí v modlitbě, měl by se především snažit ztotožnit svoji vůli s vůlí Boží. A může si být jistý, že nejvyšší dokonalost spočívá v tom, že kdo toto přednostně nacvičuje, dostane od Boha největší dary a ve vnitřním životě udělá velký pokrok.“ Blažení v nebi milují Boha dokonale proto, že jsou zcela ztotožnění s Boží vůlí.

Proto nás učil Ježíš Kristus prosit o milost, abychom mohli vůli Boží plnit na zemi, jako ji plní svatí na nebi. „Buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi.“ Kdo jedná podle vůle Boží, bude člověkem podle srdce Božího, jak Bůh právem označil Davida: „Hospodin si vyhledal muže podle svého srdce, který bude všechno konat podle jeho vůle.“ (srov. 1 Sam 13,14) A proč? Protože David byl vždy připraven provést to, co Bůh požadoval: „Moje srdce je připraveno, Bože.“ (Ž 108,2) A prosil Hospodina, aby ho učil uskutečňovat jeho vůli: „Nauč mě konat, co je tvou vůlí.“ (Ž 143,10)

Ó, jak velkou hodnotu má jenom jediný akt dokonalé odevzdanosti do vůle Boží, je postačující, aby učinil duši blaženou! Když svatý Pavel ještě jako Šavel pronásledoval církev Boží, zjevil se mu Kristus, osvětlil ho a obrátil ho. Tento světec potom neudělal nic jiného, než že se úplně připraven nabídl následovat Boží vůli: „Pane, co chceš, abych dělal? (srov. Sk 9,6) A hle, když ho Ježíš Kristus prohlásil za nástroj vyvolení a apoštola světa: „Vyvolil jsem si ho za nástroj, aby nesl mé jméno národům.“ (Sk 9,15) Když se někdo postí, dává almužny, umrtvuje se pro Boha, pak mu Bůh dá část sebe. Když mu ale

někdo dá svou vůli, pak mu dá všechno. A to je také všechno, co Bůh od nás žádá, totiž srdce a vůli: „Můj synu, dej mi své srdce.“ (Př 23,26) Uskutečňování Boží vůle ať je proto cílem všech našich přání, našich cvičení zbožnosti, úvah, přijímání atd. Toto musí být cílem všech našich proseb, totiž dosáhnout od Boha té milosti, že se z naší vůle stane jen to, co Bůh chce. A k tomu musíme prosit o přímluvu naše svaté přímluvce a hlavně nejsvětější Pannu Marii, aby nám pomohli vydat se vůli Boží ve všech věcech, a zvláště v těch, které se protíví naší sebelásce. Svatý Jan z Avily řekl: „Jediné »Bůh budiž pochválen« v protivenství vyřčené má větší hodnotu, než tisíceré díkůvzdání v radosti.“

Chvály a prosby

Ó můj Bože! Moje veškeré zlo spočívalo dříve v tom, že jsem se nechtěl ztotožnit s Tvoji vůlí. Teď si ale ošklivím a proklínám ty dny a ty okamžiky, kdy jsem kvůli své vůli odporoval Tvoji vůli. Ó Bože mojí duše! Odevzdávám Ti ji úplně. Vezmi si ji, můj Pane! A spoutej ji svojí láskou, a to tak, aby Ti nikdy nemohla odporovat. Miluji Tě, nekonečná Dobroto, a z lásky k Tobě se Ti úplně obětuji. Použivej mě a se mnou všechno, co je moje, jak se Ti zlíbí, odevzdávám se Tvoji svaté vůli ve všem. Pane, jen mě ochraňuj před neštěstím dělat něco proti Tvé vůli a dělej si pak se mnou, co chceš. Věčný Otče, z lásky k Ježíši Kristu vyslyš mě! Můj Ježíši, vyslyš mě pro zásluhy svého utrpení! - A Ty, nejsvětější Panno Maria! Pomoz mi a vypros mi milost, abych ve všem následoval Boží vůli, protože v tom spočívá celá moje spása, a o nic více Tě už neprosím.

II.

Musíme se odevzdat nejenom v těch protivenstvích, která na nás přicházejí právě od Boha, jako jsou nemoci, bezútěšnost ducha, ztráta majetku nebo příbuzných, ale také v těch, která sice přicházejí od Boha, ale zprostřed-

kovaně, totiž prostřednictvím lidí, kteří nám třeba nadávají, pohrdají námi, dopouštějí se na nás bezpráví a všelijak jinak nás pronásledují. V takovém případě, kdy nám někdo ublíží na majetku nebo na cti, bychom si měli vzpomenout, že Bůh si sice nepřeje hřích naší urážky, ale náš zármutek a naši pokoru. Je jisté, že všechno, co to s sebou přináší, se děje Boží vůlí: „Já jsem Hospodin, já utvářím světlo a tvořím temnoty, působím štěstí a tvořím neštěstí.“ (Iz 45,6-7) A dříve řekl syn Siracha: „Dobro i zlo, život i smrt... vše pochází od Pána.“ (Sir 11,14) Zkrátka, všechno přichází od Boha, jak dobré, tak zlé. Takové případy sice nazýváme zlem a sami je činíme jako zlé. Ale kdybychom je brali z ruky Boží tak, jak jsou, totiž s klidem a odevzdaností, nebyly by pro nás žádným zlem, ale staly by se dobrem.

Drahé kameny, jimiž jsou bohatě vyzdobeny koruny svatých, jsou právě ty strasti, žaly a zármutky, které přijali od Sv. Alfons Maria z Liguori O ztotožnění se s vůlí Boží „Život přichází z Boží vůle.“ (srov. Ž 119,156) 44/2014 8 Boha s tou myšlenkou, že všechno přichází z Jeho ruky. Když svatý Job přijal zprávu, že Šebovci poplenili jeho zboží, co odpověděl? „Hospodin dal, Hospodin vzal.“ (Job 1,21) Neřekl třeba: Pán mi tyto statky dal a Šebovci mi je vzali, nýbrž: „Hospodin mi je dal a Hospodin mi je vzal.“ A proto Ho velebil ve víře, že všechno se stalo podle Jeho vůle. „Jak se Pánu zlíbilo, tak se stalo, budiž jméno Boží pochváleno.“ (srov. tamtéž) Když svatí svědkové krve Epitectus a Atho byli mučeni železnými háky a hořícími pochodněmi, nevolali nic jiného než: „Pane, ať se na nás stane Tvá vůle!“ A když umírali, byla jejich poslední slova: „Buď veleben, věčný Bože! Protože ty jsi nám propůjčil milost, že se na nás splnilo Tvé zalíbení.“ Césarius vypráví, že jeden mnich působil mnoho divů, i když nevedl žádný přísný život jako jiní mnichové. Když se opat nad tím podívoval, jednou se ho zeptal, jaké skutky zbožnosti vykonával. On odpověděl, že je méně dokonalý než ostatní, ale zaměřoval svoji pozornost zvláště na to, ve všem se srovnávat s Boží vůlí. Jeho nadřizený pokračoval: „Nemrzelo tě, že nám nepřítel před několika dny způsobil škody na našich statcích?“ - „Ne, můj otče,“ řekl. „Děkuji daleko více Pánu za to, že dělá a dopouští všechno k našemu užitku.“ Z toho poznal opat svatost tohoto dobrého řeholníka.

Nechť konáme totéž, když na nás přijdou nesnáze. Nechť je všechny přijmeme z Boží ruky, nejenom s trpělivostí, ale i s radostí, podle příkladu apo-

štolů, kteří se těšili, že zakoušeli bezpráví kvůli Ježíši Kristu: „A oni odcháze-
li z velerady celí rozradostněni, že byli uznáni za hodné trpět potupu pro to
Jméno.“ (Sk 5,41) A jaká je pro nás větší radost, než nést kříž a přitom vědět,
že skrze jeho nesení se Bohu zalíbíme? Jestliže chceme tedy žít v neustálém
pokoji, pak hledejme od nynějška především, abychom se ztotožnili s Boží
vůlí, abychom u všeho, co nás postihne, vždycky řekli: „Ano, Otče, tak se ti
zlíbilo.“ (Mt 11,26) Pane, tak se Ti zlíbilo, tedy ať se tak stane.

K tomuto cíli musíme směřovat všechny naše úvahy, přijímání, navštíve-
ní a modlitby a prosit Boha, aby nás srovnal se svojí vůlí. Stále se obětujme
a přitom říkejme: „Můj Bože, tady jsme, čiň s námi, jak se Ti líbí.“ Svatá Te-
rezie se obětovala Bohu více než padesátkrát za den: měl s ní zacházet pod-
le svého zalíbení.

Chvály a prosby

*Můj božský Králi, můj milý Vykupiteli, přijď a vládni od nynějška
v mé duši! Vezmi si celou moji vůli, abych si nic nepřál, nic nechtěl, než
to, co chceš Ty. Můj Ježíši, dosud jsem Tě velmi urážel tím, že jsem se pro-
tivil Tvé svaté vůli. To mě bolí více, než kdyby mě potkalo nějaké jiné ne-
štěstí. Je mi toho líto, lituji toho z celého srdce. Zasloužím si potrestání
a nevyhýbám se mu, přijímám je. Ale jenom mě ušetři takového trestu, že
bys mi odepřel svoji lásku, a pak se mnou nakládej, jak se Ti líbí.*

*Miluji Tě, můj milý Vykupiteli, miluji Tě, můj Bože. A protože Tě mi-
luji, chci dělat všechno, co chceš. Ó vůle Boží, ty jsi moje láska!*

*Ó Krvi mého Ježíše, ty jsi moje naděje! Od Tebe doufám, že ode dneš-
ka budu v budoucnu vždycky spojen s Tvoji božskou vůlí.*

*Ona bude mým vůdcem, mojí žádostí, mým životem a mým odpo-
činutím. V ní chci vždycky žít a spočívat: chci v klidu spát a odpočívat.
Vždycky budu u všeho, co se mi protíví, říkat: Můj Bože, chci jenom to, co
chceš Ty. Na mě ať se stále projevuje Tvoje vůle: „Bud' vůle Tvá.“ Můj Ježí-
ši, pro své zásluhy mi propůjč milost, abych stále opakoval přísloví lásky:
„Bud' vůle Tvá, bud' vůle Tvá!“ - Ó Maria, moje Matko, Ty blažená, která*

jsi ve všech věcech plnila Boží vůli! Vypros mi, abych ji od této chvíle také plnil. Moje Královno, vyžádej mi pro Tvoji lásku k Ježíši Kristu tuto milost, doufám v to od Tebe.

III.

Kdo je sjednocen s Boží vůlí, prožívá už na tomto světě stálý pokoj: „Spravedlivého nepotká žádné zklamání.“ (Př 12,21) Tak je to. Protože žádná duše nemůže mít větší radost, než když všechno, co chce, se plní. Kdo nechce jinak, než jak Bůh chce, má vždycky to, co chce. Protože všechno, co se děje, děje se podle vůle Boží. Když budou oddané duše pokořovány, říká Salvianus, je jim to milé. Když trpí chudobou, tak chtějí být chudé. Jedním slovem, všechno, co se děje, je jim vhod. A proto žijí šťastný život: „Jestliže jsou pokořováni, chtějí to, jestliže jsou chudí, těší se z chudoby. Proto se nazývají blaženými.“ Ve vedru nebo v zimě, v dešti nebo větru říká ten, kdo je sjednocen s vůlí Boží: chci tato vedra, tuto zimu, tento déšť, protože Bůh to tak chce. Když utrpí ztrátu nebo pronásledování, když se ohlásí nemoc nebo blíží se smrt, pak řekne člověk Bohu oddaný: chci být chudobný, pronásledovaný, nemocný, také smrt je mi vítána, protože Bůh to chce. Kdo spočívá v Boží vůli a všechno si nechá líbit, co činí Pán, ten je už teď nad mraky. On sice vidí bouře, které tam dole zuří, ale není ani zraněný, ani zmatený. To je, jak říká apoštol, ten krásný „pokoj, který přesahuje veškeré chápání“ (Flp 4,7). Pokoj, který přesahuje všechny rozkoše světa a je stálý, netrpí žádnými výchylkami. „Spravedlivý je vždy jako slunce, ale pošetilec je proměnlivý jako měsíc.“ (srov. Sir 27,11)

Pošetilec, to je hříšník, proměňuje se jako měsíc, který dnes narůstá a zítra couvá. Dnes ho vidíte, jak se směje, zítra pláče, dnes je cílý, zítra zachmuřený a zuřivý. Zkrátka, mění se podle štěstí nebo neštěstí, která ho potkají.

Spravedlivý je ale jako slunce, stále stejný ve svém klidu ve všem, co se děje. Protože jeho pokoj je zakotven v odevzdanosti do Boží vůle: „Na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ (Lk 2,14) Když Marie Magdaléna de Pazzi sly-

šela mluvit o Boží vůli, cítila se být natolik potěšena, že z lásky upadala do nadšení. U některých lidí sice dochází různorodými změnami tohoto života k neklidu, který se pociťuje ve spodní části duše, ale v horní části vládne stálý klid, pokud je naše vůle sjednocena s vůlí Boží: „Vaši radost vám nikdo neodejme.“ (Jan 16,22) Jak velká je ale pošetilost toho, kdo se protíví vůli Boží! Co Bůh požaduje, musí být beze všeho splněno: protože kdo odolá jeho vůli? (srov. Řím 9,16) Proto musí tito nešťastníci nést kříž, ale bez zásluhy a bez klidu: „Což dojde pokoje ten, kdo se mu vzepře?“ (Job 9,4)

A co jiného chce Bůh, než naše dobro? „Neboť vůle Boží je vaše posvěcení.“ (1 Sol 4,3) On nás chce udělat svatými, abychom v tomto životě byli spokojeni a v onom životě byli svatí. Měli bychom vědět, že ty kříže, které na nás Bůh sesílá, všechny působí k našemu dobru. (srov. Řím 8,28) Také všechny nesnáze tohoto světa nepřicházejí k našemu neštěstí, ale abychom se zlepšili a získali si věčnou blaženost. Máme věřit, že to je k našemu polepšení, že se to neděje k naší zkáze. (srov. Jdt 8,27) Bůh nás velmi miluje, tak, že si nejenom přeje štěstí každého z nás, ale také se o ně stará: „Pán na mě myslí.“ (Ž 40,18)

A co by nám mohl Pán odříci, potom co nám dal svého Syna? „Když ani vlastního Syna neušetřil, ale vydal ho za nás za všechny, jak by nám s ním nedaroval taky všechno ostatní?“ (Řím 8,32) Přenechejme se tedy vždycky ruce Boží, která se vždy stará o naše blaho, pokud žijeme na tomto světě. „Na něj složte všechnu svoji starost, vždyť jemu na vás záleží.“ (1 Petr 5,7) „Mysli na mne,“ říkal Pán svatě Kateřině Sienské, „a já budu stále myslet na tebe.“ Říkejme často se svatou Nevěstou: „Můj milý je můj a já jsem jeho.“ (Pís 2,16) Můj milý myslí na moje blaho a já chci myslet, abych se jenom jemu líbila a sjednotila se s jeho svatou vůlí. Opat Nilus učí, že „nemáme prosit, aby Bůh činil, co my chceme, ale abychom my činili, co On chce.“

Kdo to tak dělá, jeho život bude šťastný a jeho smrt svatá. Kdo umírá zcela odevzdán do Boží vůle, ten zanechává svým pozůstalým morální jistotu o své blaženosti. Kdo ale v životě není sjednocen s vůlí Boží, nebude ani ve smrti a nestane se blaženým. Abychom se proto mohli stále udržovat v souladu s Boží vůlí, pak hledejme, abychom se seznámili s výrokem Písma svatého: „Pane, co chceš, abych dělal?“

Pane, řekni mi, co ode mne žádáš, chci všechno vykonat. „Hle, jsem dívka Páně.“ Hleď, moje duše je Tvoje služebnice, dělej si tedy, co se Ti líbí: já patřím Tobě a nikoliv už sobě. Když se stane významné neštěstí, máme hned říci: „Ano, Otče, tak se ti zalíbilo.“ (Mt 11,26) Můj Bože, tak se Ti zalíbilo, ať se tak stane. Nejvíce milá ať je nám třetí prosba z modlitby Páně: „Buď vůle Tvá.“ Říkejme ji s láskou a opakujme ji často a několikrát. Budeme šťastni, když budeme žít a umírat se slovy: „Buď vůle Tvá.“

Chvály a prosby

Ó Ježíši, můj Vykupiteli! Ty jsi ukončil svůj život na kříži z přebytku bolesti svého života, aby ses stal pramenem mojí spásy. Smiluj se proto nade mnou a učiň mě blaženým. A nedopusť, aby moje duše, vykoupená tolika utrpeními a tak velkou láskou, musela věčně v pekle nenávidět. Tys nemohl udělat nic více, abys mě zavázal k lásce vůči Tobě, a chtěl jsi mi to dát vědět tím, že jsi na Kalvárii řekl tato láskyplná slova: „Dokonáno jest.“ Ale jak jsem dosud splácel Tvoji lásku? Opravdu mohu říci, že jsem v minulosti nedělal nic jiného, než že jsem Tě urážel a dráždil ke hněvu? Děkuji Ti, že jsi mě snášel s tak velkou trpělivostí a daroval jsi mi čas, abych uzdravil své svědomí, dříve než zemřu. Ano, chci Tě milovat, chci Tě opravdu vroucně milovat, můj Vykupiteli, můj Bože, moje Lásko a moje všechno. Chci dělat všechno podle Tvého zalíbení a dávám Ti všechnu svoji vůli a celou svoji svobodu, zkrátka všechno, co je moje. Také Ti obětuji tuto hodinu a svůj život a přijímám takový druh smrti, jaký mi pošleš, spolu se všemi bolestmi a okolnostmi, které ji budou doprovázet. Spojuji od této doby svoji obět s onou velkou obětí, kterou jsi, můj Ježíši, přinesl na kříži, když jsi vydal svůj život za mě! Chci zemřít, abych konal Tvoji vůli. Pro zásluhy Tvého utrpení mi dej tu milost, abych po dobu svého života zůstal stále oddán Tvé vůli, a až přijde smrt, dej mi, abych ji objal s Tvým svatým zalíbením! Chci zemřít, můj Ježíši, abych se Ti zalíbil, přejí si zemřít se slovy: „Buď vůle Tvá.“ - Maria, moje Matko, vypros mi, abych zemřel tak, jako Ty jsi zemřela!

O NEBI

„Váš zármutek se promění v radost.“ (Jan 16,20)

Snažme se s trpělivostí snášet útrapy tohoto života tím, že je obětujeme za utrpení, která snášel za nás z lásky Ježíš Kristus, budme dobré mysli a mějme naději v nebe. Všechny naše současné strachy, bolesti, pronásledování, starosti jednou skončí a stanou se nám, když dosáhneme spásy, zdrojem radosti a rozkoše v říši blahoslavených. Tak nás povzbuzuje Pán: „Váš zármutek se obrátí v radost.“ (Jan 16,20) Uvažujme tedy dnes o nebi. Ale to, co chceme dnes o nebi říci, to nemohli ani nejosvícenější světcí vyjádřit, tu rozkoš, kterou připravil Bůh svým věrným služebníkům. David o tom neuměl říci nic jiného, než že ráj je nade všechno žádané dobro.

„Jak milé jsou tvé příbytky, Hospodine zástupů!“ (Ž 84,2) Ale, ó svatý Pavle, řekni nám přece něco z toho, co jsi viděl, když jsi měl to štěstí být uchvácen a vidět ráj! Řekni nám alespoň něco z toho, co jsi viděl! Ne, říká apoštol, není možné vysvětlit, co jsem viděl. „Nebeské radosti jsou nevyslovitelná slova, která není člověku dovoleno říkat.“ (srov. 2 Kor 12,4) Jsou tak velké, že se nedají vyjevit. Jen těšit se z nich je možné. Mohu vám říci jenom toto, řekl apoštol: „Žádné oko nevidělo, žádné ucho neslyšelo, žádný člověk nepomyslel na to, co Bůh připravil pro ty, kdo ho milují.“ (1 Kor 2,9)

Žádný člověk na zemi neviděl, neslyšel nebo nepochopil krásy, svornost, radosti, které Bůh připravil těm, kdo ho milují.

V současnosti nemůžeme pochopit nebeská dobra, protože nemáme o nich žádný pojem, jenom o dobrech tohoto světa. Kdyby koně mohli mluvit a věděli by, že jejich pán připravil ke své svatbě velkou hostinu, jistě by se mylně domnívali, že hostina se bude skládat z dobrého sena, dobrého ovsa a ječmene. Protože koně nemají o jiné potravě žádnou představu. My přemýšlíme o dobrech ráje podobným způsobem. Myslíme si třeba, že je krásné pozorovat v letní noci hvězdné nebe. Je velkou rozkoší být na jaře na pobřeží moře a v moři vidět při velké tišině řasami porostlé skály a tu a tam vyskaku-

jící ryby. Je velmi potěšující být v nějaké zahradě honosící se plody a květy, kterou protékají čerstvé prameny a je oživována zpěvem ptáků. Ó, jaký ráj, řekl by někdo, jaký je to ráj! Daleko jiná jsou ale dobra nebe! Abyste jenom poněkud zdáli pochopili něco z nebe, představte si, že je to příbytek všemohoucího Boha, Boha, který se snaží připravit radost duším, jež má rád!

Svatý Bernard se ptá: Chceš vědět, jak to v nebi vypadá? Není tam nic, co nechceš. Je tam všechno, co si žádáš. „Tam není nic, co se nelíbí, a je tam všechno, co se líbí.“

Ó Bože! Co řekne duše při vstupu do této země blaženosti? Představme si, že zemře tato slečna nebo onen mladík, který se zasvětil lásce Ježíše Krista, pak přišla smrt, opustil tento svět. Duše stojí před soudem: Soudce ji objímá a prohlašuje, že je blažená. Tu přichází její anděl strážný naproti, plný radosti a slasti. Ona mu děkuje za prokázanou pomoc a pak k ní mluví anděl: Nuže, moje krásná duše, buď jen opravdu šťastná, jsi blažená. Pojď pohlednout do tváře svému Pánu. A podívej se - už spěchá duše skrze mraky, skrze sféry a hvězdy do nebe.

Ó Bože! Co řekne, až poprvé vstoupí do této šťastné vlasti a upře první pohled na toto líbezné město? Andělé a svatí jí vyjdou vstříc, jásají a vítají ji. Jaká radost potom nastane, když jí půjdou naproti její příbuzní, kteří už dříve přišli do nebe, a její svatí ochránci? Bude chtít padnout na kolena, aby jim prokázala úctu. Dokonce i svatí budou na ni volat: „Pozor, to ne, já jsem služebník jako ty...“ (Zj 22,9) Potom ji zavedou, aby políbila nohy nejblahošlavenější Panně Marii, Královně nebe. Jakou něžnou lásku pocítí duše, když poprvé pozná tuto božskou Matku, která tolik pomohla, aby ji učinila blaženou! Vždyť poté duše pozná všechny milosti, které dostala od Panny Marie, a nyní se vidí, jak ji Panna Maria laská ve své milující náruči!

Potom bude duše přivedena Královnou nebe k samému Ježíši, který ji přijme jako nevěstu a řekne jí: „Přijď z Libanonu, nevěsto, přijď z Libanonu, vstup.“ (Pís 4,8) Buď veselá, moje nevěsto. Pryč jsou slzy, trápení a starosti, přijmi věčnou korunu, kterou jsem ti svou krví získal.

Pak ji povede sám Ježíš, aby přijala požehnání od jeho božského Otce, který ji obejmě, požehná a řekne jí: „Vejd do radosti svého pána.“ (Mt 25,21) A potěší ji stejnou blažeností, kterou požívá on sám.

Prosby

Podívej se, můj Bože, na nevděčníka u svých nohou. Ty jsi mě sice stvořil pro nebe. Ale já sám jsem se Ti vzepřel častěji kvůli ubohým potěšením a chtěl raději být zavržen v pekle. Ale doufám, že jsi mi už odpustil všechny tyto způsobené nepřijemnosti, kterých jsem stále znovu litoval a až do smrti litovat chci, čímž současně žádám, abys mi stále znova odpouštěl. Ale Bože! I když mi také odpuštění poskytněš, stále zůstane pravdou, že se osmělím Tebe, svého Vykupitele zarmoutit. Tebe, který ses za mě obětoval, abys mě mohl přijmout do svého království! Prosim o milosrdenství, můj Ježíši! Buď navždycky pochválen a veleben! Protože jsi mě s velkou trpělivostí snášel, a místo abys mě potrestal, ještě více jsi rozmnožil své milosti, osvěcení a varování. Vidím, můj milý Spasiteli, že mě chceš opravdu učinit blaženým a mít mě ve své vlasti, abych Tě věčně miloval. Nuže tedy, chci Tě mít rád. I kdyby nebyl žádný ráj, chtěl bych Tě přesto, pokud žiji, ze všech sil milovat.

Stačí, že vím, že Ty, můj Bože, žádáš být mnou milován. Můj Ježíši! Pomož mi svoji milostí, neopouštěj mě! Moje duše je věčná. Proto budu buďto věčně Tě milovat, nebo věčně Tě nenávidět. Toužím věčně Tě milovat a chci Tě na tomto světě mít rád, abych Ti na onom byl oddán nejvroucnější láskou! Nakládej se mnou, jak chceš, jenom svoji lásku mi neodpírej a pak se mnou dělej, co se Ti zlíbí. Můj Ježíši! Tvoje zásluhy jsou mojí nadějí. - Ó Maria! Zcela spoléhám na Tvoji přímmluvu. Ty jsi mě ochránila před peklem, když jsem byl v hříších, teď, když toužím po Bohu, učiníš mě o to spíše blaženým a svatým.

II.

Potom, co duše vešla do Boží blaženosti, už není nic, co by jí bylo protivné nebo co by jí mohlo zarmucovat. „(Bůh) setře každou slzu z jejích očí: už nebude smrt; už nebudou pláč, křik a trápení, neboť ten dřívější svět počinul. A Ten, jenž sedí na trůně, prohlásil: »Hle, všechno tvořím nové.«“ (Zj 21,4-5)

V nebi netlačí žádná nemoc, žádná chudoba, žádné obtíže. Nemění se dny a noci, stále je jasný den. Stálé, vždy půvabné jaro. Tam nezuří žádné pronásledování a žádná závist. V této říši lásky se všichni něžně milují a každý se těší ze zdraví druhého, jako by to bylo jeho vlastní. Tam nikoho neohýbá strach, protože v milosti upevněná duše nemůže už hřešit a ztrácet svého Boha. „Hle, všechno tvořím nové.“ Všechno je nové a všechno duši těší a nasycuje. Je tam všechno, co si jen přeje.

Může tam podle přání srdce prohlížet ono dokonalé krásné město, „město dokonalé krásy“ (srov. Pláč 2,15). Jaká by to byla rozkoš, vidět město, kde dlažba cest by byla z křišťálu, paláce ze stříbra se zlatými střechami a všechno by bylo vyzdobeno květinovými věnci! Ó, jak daleko krásnější bude nebeské město! Jaký pohled budou poskytovat občané tohoto města, kteří tu nosí královské šaty, protože všichni jsou králové: „Kolik je tam občanů, tolik je králů.“

Jak bude teprve vypadat Maria, ještě krásnější než lesk celého nebe! Jak konečně bude vypadat Boží Beránek, Ženich Ježíš? Sotva spatřila svatá Terezie ruku Ježíše Krista, oněměla nad tak velkou krásou. Čich bude oblažován těmi příjemnými vůněmi, které jsou opravdu nebeskými vůněmi, a sluch bude obveselován nebeskými libými zvuky. Svatý František Serafinský slyšel jednou od nějakého anděla jeden jediný tón loutny a byl by skoro od líbeznoti zemřel. Jaká radost musí být teprve slyšet všechny svaté a anděly v celých sborech opěvovat krásu Boží? „Chválí tě bez ustání.“ (Ž 84,5) Jak mile ale především zazní Boží chvála z líbezných úst Mariiných? Mariin hlas v nebi, říká svatý František Saleský, zazní jako hlas slavíka v houští, který překonává zpěv všech ostatních ptáků. Jedním slovem tam jsou všechna obveselení, která si jenom člověk může přát.

Jenže tyto dosud popsané radosti jsou ta nejmenší dobra ráje. To dobro, které vlastně nebe vytvořilo, je nejvyšší Dobro, které je Bůh sám. „Všechno, co očekáváme,“ říká sv. Augustin, „se skládá ze dvou slabik: Deus, to znamená Bůh.“ – Odměna, kterou nám Pán slibuje, se neskládá jenom z těchto krás, ze souladu a jiných radostí tohoto líbezného města. Výbornou odměnou je Bůh sám. Protože tam uvidíme a budeme milovat Boha tváří v tvář. „Tvá odměna bude převeliká.“ (Gn 15,1) Svatý Augustin říká: „Kdyby Bůh ukázal svoji tvář zavrženým, dokonce i peklo by se okamžitě proměnilo v příjemný

ráj.“ Dodává: „Kdyby jedna z tohoto života vyloučená duše měla svobodnou volbu vidět Boha a přijít do pekelných útrap, nebo Ho nevidět a být vysvobozena z pekla, raději by uviděla Boha a zůstala v onom trápení.“

Tuto radost, vidět Boha tváří v tvář a milovat Ho, nemůžeme v tomto životě pochopit. Něco z toho ale můžeme vytušit ze zkušenosti, která učí, že Boží láska je už v tomto životě tak sladká, že se na tomto světě vznášejí nejenom duše světců, nýbrž dokonce i jejich těla. Svätý Filip Neri byl jednou vyzdvižen do vzduchu spolu s lavicí, které se držel. Svätý Petr z Alcantary byl stejně tak násilně zvednut, že strom, který objímal, byl vytažen z kořenů a on ho strhl s sebou. Dále víme, že svatí svědkové krve dokonce ve svých bolestech jásalí nad sladkostí božské lásky.

Když byl mučen svätý Vincent, mluvil podle zprávy svätého Augustina takovým způsobem, jako by byl někdo jiný mučen a jiný mluvil. Když byl svätý Vavřinec opékán na rožni, posmíval se tyranovi a řekl: „Obrat mě a jez!“ Svätý Augustin totiž říká: „Protože byl tak rozpálen božskou láskou, necítil svätý Vavřinec vůbec nic z toho ohně: Jakou sladkost cítí dále hříšník už zde na zemi, když své hříchy upřímně oplakává!“ Proto říká svätý Bernard: „Je už tak sladké pro tebe plakat, jak sladké potom teprve bude těšit se z tebe samého?“ Jak sladké bude teprve pro duši, které se při modlitbě zvěštuje božská láska v záři světla a slitování, které s ní Ježíš měl a ještě má! Potom cítí duše, že se roztaví a láskou zahyne. A přece nevidíme na tomto světě Boha takového, jaký je, vidíme Ho tady jenom jako ve tmě. „Nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance, ale potom to bude tváří v tvář.“ (1 Kor 13,12) Teď máme jako by pásku na očích a Bůh stojí za závěsem víry a nenechává nás na sebe hledět. Jak to bude, až se páska z našich očí sejme a závěs se odhrne a my uvidíme Boha tváří v tvář? Pak uvidíme, jak krásný Bůh je, jak je velký, jak spravedlivý, jak dokonalý a jak laskavý!

Prosby

Moje nejvyšší Dobro! Já jsem ten bídník, který se od Tebe odvrátil a zřekl se Tvé lásky. Nebyl bych proto hoden vidět Tě, ani Tě milovat. Ale

jsi to Ty, který ze slitování vůči mně jsi neměl slitování se sebou samým, tím, že ses odsoudil zemřít v bolestech a hanbě na potupném dřevě. Tvoje smrt mi tedy dává naději, že jednou uvidím Tvoji tvář, abych se potěšil a pak Tě ze všech svých sil miloval. Teď ale, když se vznáším v nebezpečí, že Tě navždy ztratím, teď, když vidím, že svými hříchy jsem Tě ztratil, co mám dělat ještě se zbyvajícím životem? Mám pokračovat v tom, že Tě urážím? Ne, můj Ježíši, proklínám a nenávidím z hloubi svého srdce urážky, kterými jsem se Tě dotkl. Je pro mě nanejvýš bolestné, že jsem Ti lál, miluji Tě z celého srdce. Chceš zavrhnout nějakou duši, která je plná lítosti a miluje Tě? Ne, já vím dobře, co jsi řekl - že Ty, můj milovaný Vykupitel, bys nemohl odvrhnout nikoho, kdo s lítostí přichází ke Tvým nohám: „Toho, kdo ke mně přichází, nevyvrhnu ven.“ (Jan 6,37) Můj Ježíši, opouštím všechno a obracím se k Tobě. Objímám Tě a tisknu Tě na své srdce. Obejmi také Ty mě a přitiskni mě na své srdce. Odvažuji se tak modlit, protože mluvím a jednám s nekonečnou Dobrotou. Mluvím se svým Bohem, který z lásky ke mně dobrovolně a rád zemřel.

Můj drahý Spasiteli, dej mi vytrvalost ve Tvé lásce. - Moje milá Matko Maria! Udrž mi tuto vytrvalost, kvůli své lásce k Ježíši Kristu. Tak doufám, tak ať se stane!

III.

Největší starostí těch duší, které Boha na této zemi milují a jsou v bezútešnosti, je bázeň, že Ho nemilují doopravdy a že nejsou Bohem doopravdy milovány. „Člověk neví, jestli je hoden lásky, nebo nenávisť.“ (srov. Kaz 9,1) V nebi si ale duše je jistá, že Boha miluje a je Bohem milována. Vidí, že je blaženě ponořená do lásky svého Pána a že ji Pán drží v objetí jako drahou dceru, s jistotou, že tato láska na věky nepomine.

Tato horoucí láska duše se zapaluje ještě více zřetelným poznáním, jak velická byla láska Boha, když se pro nás stal člověkem a zemřel. Poznáním, jak velkou lásku nám prokázal ustanovením Nejsvětější svátosti tím, že se Bůh dává nějakému červu za pokrm. Zřetelně pak duše poznává různými mi-

lostmi, které jí daroval, zatímco On ji před tolika pokušeními a nebezpečím zničení ochránil. Také uvidí, že ta zarmoucení, pronásledování a ztráty, které považovala za neštěstí a tresty Boží, byly tahy Jeho lásky a božské prozřetelnosti, aby ji přivedl do nebe. Bude zvláště obdivovat Boží shovívavost, že jí snášel navzdory tolika hříchům a prokázal jí své slitování tím, že jí dal tolik světla poznání a láskyplných napomenutí. Ze své blažené vysokosti uvidí mnoho duší v pekle, které za méně hříchů, než se dopustila ona, jsou v zavržení. Ona sama se ale s jásotem bude cítit zachráněná, ve vlastnictví Božím s určitým zajištěním, že nemůže ztratit na věky nejvyšší Dobro. Blažený bude proto požívat nepřetržitě této blaženosti, která mu bude v každém okamžiku věčnosti stále novou, jako by ji v tomto okamžiku prožíval poprvé. Stále bude toužit po této radosti a vždycky ji bude mít ve svém nitru. Stále spokojený a stále po ní žíznící. Stále po ní toužící, a přece stále nasycený. A tak to je: když žádost v ráji nezpůsobuje žádné utrpení a vlastnictví nezpůsobuje omrzení.

Tak jako zavržení jsou nádobami plnými hněvu, tak jsou blažení nádobami plnými radosti, a to tak, že si nemohou přát nic více. Svátá Terezie říká: Také na tomto světě, když Bůh uvádí nějakou duši do vinného sklepa, to znamená do požitku své božské lásky, činí ji blaženě opilou, takže ztrácí sklony ke všem pozemským věcem. Když ale vstoupí vyvolení do ráje, ó, jak se stanou mnohem dokonalejšími, jak říká David: „Z proudu svých slastí je napájíš!“ (Ž 36,9) Pak se stane, že duše, když je zahalena do svého nejvyššího dobra, bude tak opojena láskou, že se štěstím rozplyne v Bohu a nemůže už myslet na nic jiného, než aby dobrořečila a velebila tento nekonečný majetek, který teď má.

Když nás tedy tíží kříž tohoto života, tak se povzbuzujeme nadějí na nebe, abychom je trpělivě snášeli. Když se opat Zosimus ptal na konci svého života svaté Marie Egyptské, jak mohla tolik let vydržet na této poušti, odpověděla: „S nadějí v ráj!“ Když svatému Filipu Nerimu nabídli kardinálskou hodnost, vyhodil svůj biret do vzduchu a zvolal: „Ó ráj, ó ráj!“

Když slyšel františkánský bratr Egidius jenom vyslovit slovo „nebe“, byl už nadšením vyzdvížen do vzduchu a zvolal: „Ó ráj, ó ráj!“ Když budeme zarmoucení ubohostí tohoto světa, pozvedněme oči k nebi a potěšme se touhou slovy: Ó nebe, ó nebe! Pomysleme si, že jednou, pokud zůstaneme Bohu věrni, tyto ubohosti

a tato utrpení skončí a budeme vpuštěni do oné blažené vlasti a budeme dokonale šťastni, dokud Bůh bude Bohem. Hleďte, už na nás čekají svatí, čeká Maria a Ježíš na nás s korunou v ruce, aby nás učinili králi onoho království.

Prosby

Můj milý Spasiteli, Ty jsi mě učil, abych Tě prosil: „Přijď království Tvé.“ Prosím Tě proto, ať přijde Tvé království také do mojí duše, a to tak, abych se stal úplně Tvým majetkem, a Tebe, nejvyšší Dobro, vlastní! Ó můj Ježíši! Ty nezapomínáš, abys mě zachránil a abych Tobě získal svoji lásku. Učiň mě blaženým. A moje celé štěstí bude v tom, abych Tě v druhém životě stále miloval. Obracím se k Tobě často zády, a Ty na to nedbáš a dáváš mi vědět, že v nebi po celou věčnost mě obejměš s takovou láskou, jako bych Tě nikdy neurazil. Mám teď, když toto vím, dělat něco jiného než Tě milovat, když vidím, že mi chceš dát nebe, i když často zasloužím peklo? Ach, můj Pane, kéž bych Tě nikdy neurážel! Kéž bych se znovu narodil, v každém okamžiku bych Tě chtěl milovat! Ale co se stalo, stalo se.

Teď nemohu dělat nic jiného, než věnovat Tobě zbytek svého života. Ano, daruji se úplně. Zcela se odevzdávám Tvé lásce. Vzdalte se ode mne, pozemské sklony, vyklidte místo mému Bohu, kterého chci mít zcela pro sebe. Vezmi si mě zcela do vlastnictví, můj Spasiteli, moje Lásko, můj Bože! Od této chvíle chci myslet jenom na to, abych se Ti líbil. Podpoř mě svou milostí, v to doufám pro Tvé zásluhy. Rozmnožuj ve mně stále více svoji lásku a touhu se Ti líbit. Ó ráj, ó ráj! Kdy, můj Bože? Kdy se Ti budu dívat tváří v tvář a spojím se s Tebou, beze strachu, že Tě zase ztratím? Kdy, můj Bože? Ó můj Bože! Rozestři nade mnou svoji záchraňující ruku, abych Tě už nikdy neurážel. - Ó Maria! Kdy už budu konečně v nebi u Tvých nohou? Pomož mi, moje Matko! Nenechávej mě v prokletí a vzdáleného od Tebe a Tvého Syna.

Z knihy Vorbereitung zum Tode oder Betrachtungen über die ewigen Wahrheiten um fromm zu leben und selig zu sterben